

СИЛАБУС

курсу «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»

Факультет/ кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу/ кафедра фінансового менеджменту
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна нормативного компонента фахового переліку
Семестр	Третій
Форма навчання	Денна/заочна
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити/120 годин
Викладачі дисципліни	Петик Любов Орестівна <i>к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту</i>
Контактна інформація про викладача	Профайл викладача курсу: https://financial.lnu.edu.ua/employee/petyk-lyubov-orestivna Електронна пошта: lyubov.petyk@lnu.edu.ua Телефон: (032) 245-06-56
Консультації з питань вивчення дисципліни	Четвер: 14.00-15.00 год. (вул. Медової Печери, 53, ауд. 112)
Мова викладання	Українська
Сторінка курсу	https://financial.lnu.edu.ua/course/hroshi-i-kredyt

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Коротка анотація дисципліни	Підвищення ролі грошей і кредиту обумовлено розвитком ринкової економіки. З урахуванням закономірностей функціонування грошей і грошового ринку, банків, банківської системи формується економічна політика держави загалом і грошово-кредитна політика центрального банку зокрема, здійснюється державне регулювання усіх сфер економічного життя суспільства.
Мета дисципліни	<p>Предметом вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є грошова і банківська системи як центральні ланки інфраструктури грошового ринку.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є вивчення теоретико-методологічних засад і організаційно-правового механізму функціонування в ринковій економіці грошей, кредиту і банків</p> <p>Завдання вивчення дисципліни «Гроші та кредит» полягають у:</p> <ul style="list-style-type: none">– з'ясуванні сутності, функцій та ролі грошей і кредиту;– дослідженні механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці;– визначенні закономірностей функціонування валютного ринку, валютної системи, грошового ринку;– засвоєнні ролі, специфіки та практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.
Література для	1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 7 грудня 2000 р.

<p>вивчення дисципліни</p>	<p>https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14</p> <p>2. Закон України “Про Національний банк України” № 679-XIV від 20 травня 1999 р. https://zakon.rada.gov.ua/go/679-14</p> <p>3. Вовчак О.Д. Гроші та кредит. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 424 с.</p> <p>4. Гроші та кредит : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 892 с. http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/30004/1/Dziubluk_Groshi_ta_kredyt.pdf</p> <p>5. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилякова О.В. та ін. / – Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. – 271 с. http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/2854/1/%D0%93_%D0%9A_%D0%A71.pdf</p> <p>6. Гроші та кредит : підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.] ; за наук. ред. М. І. Савлука. — 6-те вид., перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2011. — 589 с. http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1457/1/savluk_m_i_moroz_a_m_ta_in_groshi_ta_kredit.pdf</p> <p>7. Гроші і кредит : в схемах та таблицях : навч. посіб. / К.Ф. Черкашина, Л.Ю. Сисоева. – Київ. : ЦП «КОМПРИНТ», 2013. – 214 с.</p> <p>8. Гроші та кредит : компетентність і реалізація грошово-кредитної політики в Україні : монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Колодізев, В. Ф. Тищенко та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Пономаренка В. С. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 416 с.</p> <p>9. Гроші та кредит : навч. посіб. / Н.М. Сушко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 384 с.</p> <p>10. Гроші та кредит : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Т.О. Ставерська, І.Л. Шевчук, І.С. Андрищенко – Харків : Видавець Іванченко І.С., 2015. – 88 с.</p> <p>11. Івасів Б.С. Гроші та кредит: Підручник. – Вид. 2-ге, змін. і доп. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2014. – 528 с.</p> <p>12. Коваленко Д. І. Гроші і кредит : теорія і практика / Д. І. Коваленко. – К. : Ліра-К, 2015. – 360 с.</p> <p>13. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М.М.Дученко, Ю.О.Єрешко, О.А. Шевчук. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 108 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf</p> <p>14. Щетинін А.І. Гроші та кредит. Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 432 с.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Аудиторні години: 64 години, з них: лекції 32 години практичні заняття 32 години. самостійна робота 56 годин</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>а) знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність, функції, концепції грошей і кредиту та їх роль у ринковій економіці; - закономірності та специфіку функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики; - структуру та практичні засади функціонування грошової системи; - основи побудови банківської системи та операцій банків; - закономірності розвитку і функціонування валютного ринку; - причини та закономірності розвитку інфляційних процесів, а також методи державного регулювання інфляції; - особливості функціонування та інструментарій небанківських фінансових посередників; - цілі та основні напрями діяльності міжнародних валютно-кредитних установ; <p>б) уміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати порівняльний аналіз існуючих теоретичних концепцій та теорій

	<p>грошей та кредиту;</p> <ul style="list-style-type: none"> - об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві; - аналізувати стан та перспективи розвитку системи фінансового посередництва; - оцінювати вплив грошово-кредитної сфери на соціально-економічні процеси; - аналізувати процеси, що відбуваються на грошово-кредитному ринку, у тому числі щодо грошово-кредитної політики центробанку; - використовувати отримані знання у практичній діяльності, зокрема фаховій, а також при здійсненні наукових досліджень.
Ключові слова	Грошовий оборот, грошова маса, грошовий ринок, попит на гроші, пропозиція грошей, грошові системи, інфляція, валютні операції, валютний ринок, кредитна система, кредитні операції, центральні банки, банківська система, фінансові посередники, грошово-кредитна політика.
Формат курсу	Очний /заочний Проведення лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій.
Теми	<p>Тема 1. Сутність і функції грошей.</p> <p>Тема 2. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм</p> <p>Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки</p> <p>Тема 4. Грошовий ринок</p> <p>Тема 5. Грошові системи</p> <p>Тема 6. Інфляція та грошові реформи</p> <p>Тема 7. Валютний ринок і валютні системи</p> <p>Тема 8. Кредит у ринковій економіці</p> <p>Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку</p> <p>Тема 10. Центральні банки</p> <p>Тема 11. Комерційні банки</p> <p>Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною</p>
Підсумковий контроль, форма	Поточний контроль/ екзамен.
Пререквізити	«Історія економіки та економічної думки», «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Навчальна дискусія, лекції-візуалізації, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозковий штурм, імітаційна ділова гра, захист кейсів
Необхідне обладнання	Проектор та інші мультимедійні засоби, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за <u>100-бальною шкалою</u>.</p> <p>Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні (семінарські)/ самостійні/ модулі 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів • екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>

	<p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) курсу є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові погляди на походження, сутність та вартість грошей 2. Форми грошей та їх якісні властивості 3. Функції грошей: сутність та взаємозв'язок 4. Роль грошей у ринковій економіці 5. Методологічні основи кількісної теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей 6. Трансакційний варіант кількісної теорії І. Фішера 7. Кон'юнктурний варіант М.І. Тугана-Барановського 8. Кембриджська версія кількісної теорії грошей 9. Внесок Дж. М. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей 10. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії грошей 11. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей 12. Сутність, економічна основа та структура грошового обороту 13. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування 14. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Грошова база 15. Швидкість обігу грошей: поняття та фактори, що її визначають 16. Закон грошового обігу 17. Механізм зміни маси грошей в обороті (первинна та вторинна емісія, грошово-кредитний мультиплікатор) 18. Сутність, особливості функціонування, інституційна модель та структура грошового ринку 19. Поняття та мотиви попиту на гроші. Чинники впливу на попит на гроші 20. Пропозиція грошей: поняття та чинники впливу на її формування 21. Графічна модель грошового ринку 22. Сутність, класифікація та структура грошових систем 23. Характеристика грошових систем металевого та паперово-кредитного обігу 24. Створення та розвиток грошової системи України 25. Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, цілі 26. Інструменти грошово-кредитної політики 27. Проблема монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту 28. Сутність, види, вимірювання, причини інфляції 29. Соціально-економічні наслідки інфляційних процесів та методи державного регулювання інфляції 30. Особливості інфляційного процесу в Україні 31. Сутність та види грошових реформ 32. Особливості проведення грошової реформи в Україні 33. Сутність валюти та валютних відносин. Класифікація валюти 34. Загальні засади функціонування валютного ринку 35. Поняття та економічна основа валютних курсів. Режими валютних курсів. Чинники впливу на валютний курс та механізм його регулювання 36. Функції та операції валютного ринку 37. Поняття та класифікація валютних систем 38. Національна валютна система: поняття, елементи 39. Еволюція світової валютної системи 40. Розвиток європейської валютної системи 41. Сутність та методи валютного регулювання 42. Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту 43. Теоретичні концепції кредиту 44. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування

	<p>45. Форми та види кредиту</p> <p>46. Загальна характеристика банківського, міжгосподарського, споживчого, державного, міжнародного кредиту</p> <p>47. Економічні межі кредиту та наслідки їх порушення</p> <p>48. Функції кредиту та його роль у розвитку економіки</p> <p>49. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період</p> <p>50. Позичковий процент: сутність, функції та роль у суспільстві</p> <p>51. Сутність, призначення та види фінансового посередництва</p> <p>52. Економічна сутність та функції банків</p> <p>53. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи. Особливості побудови банківської системи України</p> <p>54. Механізм забезпечення стабільності банківської системи та банківської діяльності</p> <p>55. Призначення, роль, класифікація та характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні</p> <p>56. Причини, шляхи створення та організаційно-правовий статус центральних банків</p> <p>57. Основні напрями діяльності центральних банків у сучасних умовах</p> <p>58. Національний банк України – центральний банк держави</p> <p>59. Призначення, походження та класифікація комерційних банків. Особливості діяльності комерційних банків в Україні</p> <p>60. Класифікація та характеристика операцій банків</p> <p>61. Банківські послуги: види, характеристика</p> <p>62. Міжнародний валютний фонд: функції, співробітництво з Україною</p> <p>63. Світовий банк: цілі, структура, співробітництво з Україною</p> <p>64. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: загальна характеристика, основні напрями діяльності</p> <p>65. Європейський банк реконструкції та розвитку: мета функціонування, пріоритети діяльності в Україні</p> <p>66. Банк міжнародних розрахунків: функції та перспективи співпраці з Україною</p>
Опитування	Опитування проводиться на семінарських та практичних заняттях у вигляді есе, вирішення кейсу, тестових завдання, доповідей та презентацій.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиж-день	Тема	Форма заняття/ години	Результати навчання	Завдання
1	2	3	4	5
1/1	Тема 1. Сутність і функції грошей	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати механізм походження грошей, зміст вимог до якісних властивостей грошей Вміти охарактеризувати логіку еволюції форм грошей та процесу формування їх вартості Аналізувати функції грошей та їх роль у розвитку ринкової економіки.	
2/2	Тема 2. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм	Лекція/ практична 2 год./2 год	Знати загальні засади теорії грошей та місце у ній кількісної теорії. Вміти визначити вплив номіналізму на формування сучасних уявлень про суть грошей, обґрунтувати позиції монетаристів щодо управління грошовою сферою економіки. Аналізувати особливості класичної кількісної теорії та її неокласичних версій, а також значення теоретичних засад реалізації грошово-кредитної політики.	
3,4/3, 4	Тема 3. Грошовий обіг і грошові потоки	Лекція/ семинар 4 год./4 год	Знати сутність явища грошового обороту та механізм балансування грошових потоків. Вміти визначити грошову масу та швидкість обігу грошей, побудувати модель грошового обігу. Аналізувати структурні елементи грошового обігу, механізм зміни маси грошей в обороті.	Тестові завдання.
5, 6/5, 6	Тема 4. Грошовий ринок	Лекція/ практична 4 год./4 год	Знати сутність грошового ринку, його склад та відмінності від інших ринків. Вміти побудувати графічну модель грошового ринку. Аналізувати інституційну модель грошового ринку, особливості формування попиту на гроші та механізм формування грошової пропозиції.	Виконання самостійної роботи. Розв'язок задач. Есе.
7, 8/7, 8	Тема 5. Грошові системи	Лекція/ практична 4 год./4 год	Знати сутність, принципи та функції грошової системи, закономірності еволюції грошових систем від металевих до знаків вартості. Вміти обґрунтувати склад та призначення елементів грошової системи, визначити основні типи грошових систем; пояснити властивості інструментів реалізації грошово-кредитної політики. Аналізувати процес формування сучасної грошової системи України та особливості державного регулювання грошової сфери економіки.	Кейси. Доповіді та презентації
9/9	Тема 6. Інфляція та грошові реформи	Лекція/ семинар 2 год./2 год	Знати сутність, форми прояву та способи виміру інфляції, положення основних теорій інфляції, основні напрямки антиінфляційної політики Вміти визначити особливості проведення грошової реформи в Україні та охарактеризувати особливості розвитку інфляційних процесів в Україні. Аналізувати основні причини інфляційних процесів та особливості механізму розвитку інфляції, а також вплив інфляційних процесів на економіку та соціальну сферу.	

10/10	Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	Лекція/ семинар 2 год./2 год	<p>Знати сутність понять валюта, валютні цінності, валютний курс, валютний ринок, валютний ризик, валютні відносини в економіці, склад та функції учасників валютного ринку, основні види валютних операцій.</p> <p>Вміти визначити ключові види валютних ризиків, які виникають в процесі здійснення операцій з валютою і валютними цінностями.</p> <p>Аналізувати способи мінімізації валютних ризиків та управління ними.</p>
11, 12/ 11, 12	Тема 8. Кредит у ринковій економіці	Лекція/ семинар 4 год./4 год	<p>Знати сутнісні ознаки кредиту, основні причини виникнення кредиту як економічної категорії, сутність основних теорій кредиту, кредиту, види процентних ставок.</p> <p>Вміти визначити основні джерела функціонування кредиту в економічній системі та сферу застосування кожного виду процентних ставок.</p> <p>Аналізувати закономірності та стадії руху кредиту і дати оцінку кожній із них.</p>
13/13	Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку	Лекція/ семинар 2 год./2 год	<p>Знати сутність фінансового посередництва, суть і структуру банківської системи та основні види і типи небанківських фінансових посередників.</p> <p>Вміти з'ясувати структурні особливості побудови кредитної системи.</p> <p>Аналізувати особливості функціонування вітчизняної банківської системи та небанківських фінансово-кредитних установ в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів.</p>
14/14	Тема 10. Центральні банки	Лекція/ семинар 2 год./2 год	<p>Знати причини виникнення і розвитку центральних емісійних банків та їх роль для економіки держави та для банківської системи, функції центральних банків, суть грошово-кредитної політики, її завдання та цілі.</p> <p>Вміти обґрунтувати вибір цільової спрямованості грошово-кредитної політики центрального банку в різних економічних умовах.</p> <p>Аналізувати методи та форми здійснення банківського нагляду, операції НБУ, основні інструменти грошово-кредитної політики.</p>
15/15	Тема 11. Комерційні банки	Лекція/ семинар 2 год./2 год	<p>Знати суть, функції і принципи діяльності банків, загальну характеристику операцій комерційних банків.</p> <p>Вміти обґрунтувати заходи, які слід провести з метою оздоровлення банківської системи України, пояснити банківські кризи та особливості їхнього розвитку.</p> <p>Аналізувати основні показники ефективності діяльності банків.</p>
16/16	Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	Лекція/ семинар 2 год./2 год	<p>Знати основні види міжнародних фінансово-кредитних установ, їх призначення та форми їх співробітництва з Україною</p> <p>Вміти визначити особливості діяльності групи світового банку, МВФ та регіональних міжнародних фінансово-кредитних установ.</p> <p>Аналізувати основні вектори співробітництва міжнародних фінансово-кредитних установ з Україною.</p>